

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Quod duplici hominis natur[a]e duo spiritus pr[ae]fecti s[un]t ca.xvii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Liber Primus

sensus est, ex illo tpe coepit verum esse qda Mose dicitur, Chilezer
leb·rahe mincabrab, id est quod latine plurib^z ybis explicat. Sen-
sus et cogitatio cordis humani prona est ad malum a iuuentute sua
vitium hoc in ramos a radice diffusum, indies magis, magisq^z con-
ualuit, et senescente natura quotidiere uirescet. Adam rationis ty-
pus est, appetitus Eva, cum rationem dico superiorem animę par-
tem, quę et voluntatez et intelligentia includit, intelligo. Voluntas
libera ē, facile tñ persuadet, et paulo momēto huc vel illuc impellit,
appetit^z vero libertate carēs, semp obstinate et irrevocabiliter tristi-
ciam fugit, et seq̄tur voluptatez irrevocabiliter inq^z si eum spectes,
nunq^z enim seipm ipse revocat aut cohobet, sed si superiorez virtutē
cui subiçit animaduertis revocari potest, vt diximus

Cqd motui coeloz assimilat̄ mot^z appetitus

Doro opepriciū est i his aīe potētūs, itueri sile **C**a. xvi.
qdā motui coeloz. Quēadmodū cīm nonē sphēre (qd est p^z
mū mobile) ipetū, firmamētu et planetaz orbes q̄tide ab ortu ad
occasuz rapiunt, qui diurn^z mor^z appellat, et tñ duz eorsuz ferūtur,
motu qdaz aliosic cōtranitūt, vt qbusdaz tpm spacūs, totū zodiacū
retrogrado cursu metiātur. Sic et appetit^z quātūnis a rōne regat
sp tñ diuerticula qrens aliquātulū refugit, et q̄si bos plaustro subiu-
gatus, et bibulcī stimulo punctus, ad carpēduz gramen collū intos-
quet.

Cqd duplīci hoīs naturę duo spūs pfecti sunt.

Hic duplīci hoīs naturę duo (vt theologi volūt) **C**. xvij.
a deo dēmones destinātur, vn^z qui cuz ipē bon^z sit ad bonū
alter qui iuxta suā neq^ziam nos vertit ad malum. Qui appetitus fa-
uet Benius dicitur ab antiquis. Benius autez ab ingenio dicit, qd
naturā significat vnicuiq^z insitā, et Beni^z quod ingenū hoc ē natu-
rā secūdet appellat, fuerūt eriā philosophoz qui dā, q̄ dixerint singu-
lis rerum naturis et speciebus, singulos angelos attributos, q̄ cons-

Liber Primus

seruādis curā impēderet. Euclides etiam socratus duos omnib⁹
hoībus genios appositos dixit, qui et lares vocātur, bonū scilicet et
malū. In cui⁹ siuām Lucius flor⁹ venit, cū dixit, Bruto postera
die in prēlio morituro, per nocteꝝ apparuisse atraz quādaz imagis
nē, et q̄ esset interrogatā, tuꝝ malus geni⁹ sum r̄ndisse. Nō enīz ad
dīdisset mal⁹, nisi alterz bonuz geniuꝝ extuimassz. Hi et penates dice⁹
hātar, qui qm̄ pro eoz seu hominū seu locoz quibus presunt custos
dia, cuꝝ alijs larib⁹ pugnant, et aliquā superātur, dictū est a Virgilio
de Aenea, Ilin⁹ in Italā portans victoꝝ penates. Nec quanq̄ gē
tilia sunt atīgi, q̄ nō sunt si bonū iudiceꝝ inueniāt, multuz a nostris
dogmatib⁹ dissidentia, at de his alias. Sed quorsuz ista nūc: Nem
pe ut oñderem nō mir esse paucos ad illaz victoriā peruenire, de qua
dictuz est, et tamen necesse est vt in paucoz, hoc est bonoz catalago
cōputemur et ab illa infinitate subtrahamur, de qua scriptum est a
sapiente. Stultorum infinitus est numerus

Quā miseri sunt qui peccant **C**ap. xvij.

Qui ad tataꝝ sceley immanitatē, cōfirmato iā peccādi habi⁹
tu descēderūt, vt nec rōnem audire, nec coeluz iā suspicē pos⁹
sint, hi sunt de quib⁹ dicitur ab Aplo, excecauit em̄ eos malicia eoz
Eos dē Aristo, taxat cū inq̄t in Ethicis, oñem malū esse ignorāteꝝ,
malus em̄ habit⁹ quasi quēdā tenebrosa caligo, de vitioꝝ palude se ac
tollens lōge ampli⁹ q̄z perturbatio seu passio mēteꝝ excecat, et igno⁹
ratię nocte lumen rōnis abscondit. Licebit hoc ex pīmento cognosce⁹
re, si statuātur duo, vn⁹ intemperās, alter incōtinens. Intēperantē
dicim⁹, qui sine vlla repugnantia rōnis, libidinib⁹ et voluptatibus
immergit. Incōtinens vō est, qui post aliquā pugnā appetit⁹ et rō⁹
nis, a fluctu perturbatiōis opp̄mitur. Queraſ vter eoz grauius crīmē
putet adulteriū, r̄ndebit incontinentia graue sibi videri, et ppter ea se
conari ab eo tanq̄z a turpissimo ac foedissimo animi morbo decliare.
Intēperans vō contēnet forsita, et videns r̄ndebit illud qđ in sepul
chro Sardanapali recitat̄ inscriptuz, Haec habeo que edi, quaeqz